

Suomen kieli ja kirjallisuus

T1	
7.	Oppilas tutustuu erilaisiin viestintäympäristöihin ja -tilanteisiin.
8.	Oppilas ymmärtää, että viestintätilanteessa on erilaisia rooleja ja tavoitteita. Oppilas ymmärtää, että hänen viestintänsä vaikuttaa muihin.
9.	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.
Päätösarviointi	Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T2	
7.	Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteensä. Oppilas tutustuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
8.	Oppilas osaa ilmaista ja perustella mielipiteensä monipuolisesti. Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita.
9.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.
Päätösarviointi	Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.
T3	
7.	Oppilas vahvistaa taitojaan erilaisissa esiintymistilanteissa.
8.	Oppilas vahvistaa taitojaan erilaisissa esiintymistilanteissa ottaen huomioon kohdeyleisönsä ja käyttää erilaisia havainnollistamisen keinoja. Oppilas pohtii omia vahvuuksiaan esiintyjänä.
9.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon kohdeyleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.
Päätösarviointi	Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.
T4	
7.	Oppilas havainnoi omaa viestintäänsä.
8.	Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa.
9.	Oppilas osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta ja nimetä kehittämiskohteita.
Päätösarviointi	Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.
T5	
7.	Oppilas tutustuu erilaisiin tekstiympäristöihin ja tekstinymmärtämisen strategioihin .
8.	Oppilas pohtii omaa lukutaitoaan ja suhdettaan erilaisiin teksteihin.
9.	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.

Päätösarviointi	Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisansa kehittämistarpeita.
------------------------	--

T6

7.	Oppilas tarkastelee monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.
8.	Oppilas tarkastelee monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä. Oppilas laajentaa käsitystään erilaisista teksteistä.
9.	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.
Päätösarviointi	Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

T7

7.	Oppilas tutustuu tekstin tulkinnessa tarvittaviin käsitteisiin ja eri tekstilajeihin.
8.	Oppilas harjoittelee erittelemään erilaisia tekstilajeja. Oppilas harjoittelee kriittistä lukutaitoa. Oppilas ymmärtää, että tekstillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.
9.	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla joitakin pohtivien, kantaaottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sopivia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.
Päätösarviointi	Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

T8

7.	Oppilas tutustuu tiedonhaun vaiheisiin. Oppilas osaa hakea ohjatusti luotettavaa ja tarkoituksenmukaista tietoa.
8.	Oppilas harjoittelee etsimään luotettavaa tietoa ja arvioimaan lähteiden tarkoituksenmukaisuutta.
9.	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Päätösarviointi	Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

T9

7.	Oppilas tuntee kirjallisuuden keskeiset käsitteet. Oppilas tutustuu ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
8.	Oppilas harjoittelee kirjallisuuden tulkintaa. Oppilas tutustuu kirjallisuuden erilaisiin genreihin. Oppilas tutustuu teksteihin ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
9.	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas tutustuu tasonsa mukaisiin kokonaisteoksiin ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
Päätösarviointi	Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

T10	
7.	Oppilas oppii tuottamaan erilaisia tekstilajeja.
8.	Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä ja tiedostaa niiden tavoitteen.
9.	Oppilas osaa valita tilanteeseen sopivan ja tarkoituksenmukaisen tekstin ilmaisussaan. Oppilas osaa kuvailla arvioida itseään tekstien tuottajana.
Päättöarviointi	Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
T11	
7.	Oppilas tuottaa kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä.
8.	Oppilas tuottaa kantaaottavia ja pohtivia tekstejä.
9.	Oppilas tuottaa kantaaottavia ja pohtivia tekstejä. Oppilas osaa valita kuhunkin tekstilajiin sopivia ilmaisutapoja.
Päättöarviointi	Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.
T12	
7.	Oppilas tutustuu tekstin tuottamiseen prosessina. Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista ohjatusti. Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.
8.	Oppilas tuottaa tekstiä vaihteittain ja reflektoi omaa työskentelyään. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa palautetta rakentavasti.
9.	Oppilas osaa suunnitella, tuottaa ja arvioida omaa tekstiään. Oppilas osaa hyödyntää vastaanottamaansa palautetta.
Päättöarviointi	Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.
T13	
7.	Oppilas osaa kirjoittaa hyvää, ymmärrettävää ja yleiskieltä. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
8.	Oppilas osaa kirjottaa hyvää, ymmärrettävää ja sujuvaa yleiskieltä. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
9.	Oppilas osaa kirjoittaa hyvää, ymmärrettävää ja sujuvaa yleiskieltä. Oppilas ymmärtää, että kielen rakenteen tunteminen on edellytyksenä hyvälle tekstitaidoille. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Päättöarviointi	Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.
T14	
7.	Oppilas osaa etsiä tarkoituksenmukaista tietoa. Oppilas tutustuu erilaisiin muistiinpanotekniikoihin. Oppilas tutustuu tekijänoikeuksiin ja ymmärtää niiden merkityksen.
8.	Oppilas suhtautuu kriittisesti hankkimaansa tietoon. Oppilas käyttää tekstinhallinnassa itselleen sopivia muistiinpanotekniikoita. Oppilas tutustuu tekijänoikeuksiin ja ymmärtää niiden merkityksen.

9.	Oppilas osaa käyttää muualta hankittua tietoa osana omaa tuotostaan. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, referoida hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.
Päätösarviointi	Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

T15

7.	Oppilas osaa keskeisimpiä käsitteitä, joiden avulla voidaan kieltä ja tekstejä käsitellä. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita.
8.	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas tuottaa tyylipiirteiltään erilaisia tekstejä.
9.	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielen rakenteista ja pohtia eri rekisterien, tyylien ja sävyjen eroja. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.
Päätösarviointi	Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

T16

7.	Oppilas saa opastusta kirjastossa käymiseen ja käy lainaamassa kirjallisia teoksia. Oppilas lukee kehitystasolleen sopivaa kirjallisuutta. Oppilas tunnistaa kirjallisuuden päälaajat. Oppilas saa mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.
8.	Oppilas tutustuu erilaisiin tapoihin luokitella kaunokirjallisuutta. Oppilas lukee eri lajityyppisiin kuuluvia romaaneja ja novelleja. Oppilas saa mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.
9.	Oppilas laajentaa kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään. Oppilas tutustuu yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen. Oppilas pohdiskelee kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.
Päätösarviointi	Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

T17

7.	Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin.
8.	Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin ja pohtii rooliaan kulttuurin kuluttajana ja tuottajana.
9.	Oppilas ymmärtää Suomen kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden. Oppilas osaa kuvailla suomen kielen erityispiirteitä, sukulaisuussuhteita ja asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas pohdiskelee äidinkielen merkitystä ja omaa sekä kielellistä että kulttuurista identiteettiään.
Päätösarviointi	Oppilas tutustuu Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja pohtii kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.